

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Prof. Alina Burlacu
Colegiul „Mihai Eminescu” Bacău

Toți copiii se nasc cu aripi și doar profesorul îi învață să zboare. (Prof. dr. Florin Colceag)

Toți copiii - “*copii cu dizabilități, copii supradotați, copii fără adăpost, copii din zone izolate sau aparținând unor grupuri nomade, copii aparținând unor minorități lingvistice, etnice sau culturale, copii cu HIV sau aparținând oricăror altor grupuri vulnerabile*” – Declarația de la Salamanca (1994).

Educația de calitate este definită ca fiind crearea de oportunități reale de obținere a succesului în experiența de învățare. Cu alte cuvinte, calitatea educației NU se măsoară în termeni de performanță, promovabilitate, infrastructură, tehnologie și confort, ci în capacitatea sistemului, a școlii și a dascălului de a crea oportunități de învățare pentru orice copil/elev.

Mediul incluziv înseamnă acel mediu în care sunt bineveniți, protejați și educați TOȚI copiii, indiferent de gen, caracteristici fizice, intelectuale, economice, lingvistice sau alte caracteristici (UNESCO).

INCLUZIUNEA ÎN EDUCAȚIE ÎNSEAMNĂ:

- Respect pentru diversitate
- Beneficii pentru toți elevii, nu orientarea doar către cei excluși
- Asigurarea accesului egal la educație sau stabilirea unor măsuri pentru anumiți copii fără ca aceștia să fie separați sau excluși.

INCLUZIUNEA ÎN EDUCAȚIE NU ÎNSEAMNĂ:

- Doar reforma educației speciale, ci a întregului sistem de educație,
- Doar răspunsul la nevoile anumitor copii, ci o îmbunătățire a calității educației pentru toți elevii
- Măsuri în școlile speciale, ci suport pentru elevi în școlile de masă
- Doar răspunsul la nevoile copiilor cu dizabilități
- Satisfacerea nevoilor unui copil/elev în detrimentul altuia

Cu alte cuvinte educația incluzivă este un proces prin care răspundem diversității nevoilor copiilor prin creșterea gradului de participare la învățare și reducerea excluziunii.

Aceasta presupune o serie de schimbări de substanță din perspectiva conținutului educațional, a abordării didactico-pedagogice, a structurii sistemului de educație și a strategiilor educaționale.

INCLUZIUNE VS. INTEGRARE

Cu toate că termenii de incluziune și integrare sunt adesea utilizați cu același sens, de fapt aceștia se referă la practici distincte.

Incluziunea - termenul preferat - implică sprijinul elevilor cu cerințe educaționale speciale prin obiective individuale de învățare, acomodări și modificări astfel încât aceștia să poată accesa curriculumul de învățământ general (în clasa de învățământ de masă) și să poată fi creditați cu expectanțe de învățare reale.

Conform DEX integrare *sf/ Pl: ~rări / E: integra*] 1 Includere într-un colectiv Si: *integrație* (1). 2 Încorporare într-un tot

CE ESTE O ȘCOALĂ INCLUZIVĂ?

- *NU selectează și NU exclude*
- *Este DESCHISĂ, TOLERANTĂ, PRIETENOASĂ și DEMOCRATICĂ*

- *SE ADAPTEAZĂ la diversitatea nevoilor educaționale și la particularitățile de învățare și dezvoltare*

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ SE DEFINEȘTE PRIN URMĂTOARELE PARTICULARITĂȚI:

1. Susține și confirmă că toți elevii pot învăța și au nevoie de o formă de sprijin pentru învățare;
2. Urmărește să identifice și să minimizeze barierele învățării;
3. Este mai cuprinzătoare decât educația formală obișnuită cuprinzând: educația pentru familie, pentru comunitate, alte oportunități de educație în afara școlii;
4. Presupune schimbări de atitudini, comportamente, curriculum, care să satisfacă diversitatea copiilor, inclusiv a celor cu CES.

Sintagma „*dizabilități de învățare*” a fost folosită pentru prima dată în anii 1962-1963 („*learning disabilities*”), ulterior ea fiind înlocuită cu „*dificultăți de învățare*” (D.Î), denumire care se utilizează și în prezent. Prima definiție este dată de S. KIRK în S.U.A.: „*O dificultate de învățare se referă la o întârziere, o tulburare, o dezvoltare încetinită în plan emoțional sau comportamental. Ea nu este însă rezultatul întârzierii mentale, deficiențelor senzoriale sau factorilor culturali și instrucționali.*” (S. KIRK 1962 p.262)

Concluzionând pe baza acestei definiții, putem considera că un copil/elev are dificultăți de învățare (D.Î) dacă:

- există o diferență semnificativă între capacitățile sale și performanța școlară atinsă;
- progresul realizat de el în procesul de învățare este minim sau zero , pe o perioadă mai mare de timp;
- are o dizabilitate/incapacitate care-l împiedică să utilizeze facilitățile educaționale care sunt puse la dispoziția copiilor de aceeași vârstă cu el;
- lucrează în plan școlar la un nivel inferior copiilor de aceeași vârstă;
- are dificultăți persistente în învățarea citit-scrisului și a calculului matematic;
- are dificultăți emoționale și de comportament care împiedică frecvent și la un nivel considerabil procesul de învățare a copilului sau chiar a întregii clase;
- are deficiențe senzoriale și psihice care necesită un echipament sau servicii specializate suplimentare;
- are dificultăți continue de comunicare și interacțiune care-l împiedică în dezvoltarea unor relații sociale echilibrate și formează obstacole în procesul învățării

Din perspectiva etiologică se identifică două categorii mari de dificultăți de învățare:

❖ **DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE PROPRIU – ZISE**

- determinate de deficiențe și incapacități greu vizibile (ascunse);
- sunt aferente doar individului, țin de deficiențele și incapacitățile lui generate de factori genetici, de boli, traumatisme, accidente, etc.

❖ **DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE INDUSE:**

- sunt induse de mediul copilului sau chiar de el însuși;
- pot apărea pe parcursul și în finalul demersului de învățare;

Aceste dificultăți de învățare se datorează :

- timpului insuficient de învățare;
- lacunelor anterioare din învățare;
- absenței unor tehnici și procedee de învățare eficiente,
- lipsei unui regim organizat de muncă;
- slabei calități a predării în clasă;
- suprasolicitării școlare;
- absenteismului, bolii, indispozițiilor, etc.